

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr K. F. van der Bilt, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Mammelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wiejenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Druckers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.35 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Opvoeding en Gezag, IV. — Uit de Schrift: Opstandingsleven en alledaagsch leven (Joh. 21:5). — Kerkelijk Leven: Rapport inzake het Vrouwenkiesrecht, I. De haar in de kerk. De Geref. Studentenbeweging, III. — Literatuur en Kunst: Bij den 70sten verjaardag van Pol de Mont. — Het Boek van de Week. — Stemmen uit onze Kerken: Terug naar eigen stijl. — Perschoonw. — Kerknieuws.

OPVOEDING EN GEZAG.

IV.

Van de ouders en opvoeders wordt bij de opvoeding, juist vanwege de noodzakelijkheid van de handhaving van het gezag, heel veel gevraagd. Somwijlen schijnen ze te vergeten, dat de handhaving van het gezag op de juiste wijze, wel hun meest belangrijke taak is. Niet alsof ze niets anders zouden hebben te doen dan het gezag — hun gezag mede — te handhaven; neen, niet om zichzelf te dienen zijn ze er; maar wel zóó, dat zij alleen dan hun taak op de juiste wijze kunnen vervullen, indien zij het gezag, dat ze hebben, en dat ze vertegenwoordigen, weten te handhaven.

Ouders en opvoeders, die voor de jonge menschen, die ze opvoeden, geen gezaghebbende personen zijn, zullen telkens weer bij die jonge menschen falen. En datgene, wat ze pogen te bereiken, zullen ze telkens weer niet bereiken.

Er is heel veel mislukking geweest in en bij allerlei opvoedenden arbeid, doordien den opvoeders het rechte gezag ontbrak in de oogen der jongeren.

Nu willen we al dadelijk toegeven, dat zeer vele jonge menschen de revolutie in het bloed hebben — we handelden daarvan reeds terloops, en we zullen er in een slotartikel nog even op wijzen. Daarover spreken we ditmaal evenwel niet opzettelijk.

Het gaat ons nu om de vraag, wat de ouders van hun zijde moeten doen en kunnen doen, tot handhaving van hun gezag als ouders, en tot eerbiediging door de jongeren van het Gezag van Hem, die ook in de zaken der opvoeding, het al gebiedt.

We doen dan opmerken, dat in de eerste plaats hier noodig is, dat bij het kind voortdurend worde gekweekt en gewekt en versterkt de liefde en het vertrouwen in en jegens hun opvoeders.

En daartoe is het weer een eisch, dat het kind wel, erare en gevoele, hoe het zich gerust kan overgeven aan den opvoeder, omdat die opvoeder begrijpt. Wanneer een ouder of opvoeder zijn uiterste best doet, het kind te verstaan, dan is dat niet een liefhebberij, dat nu ja, aardig is, maar dat tenslotte heel weinig ter zake doet en zonder 't welk 't ook wel kan — neen, dan is die ouder of opvoeder veel meer bezig met het allernoodzakelijkste, met het allerbelangrijkste. Alleen het besef bij het kind, door ervaring gewekt, dat vader, moeder, meester of „meneer" altijd je begrijpt, brengt den opvoeder zoo dicht bij dat kind.

En het kind zal zich gewillig en met vreugde slechts onderwerpen aan het gezag van hem of haar in wiens oog het het schitteren van de liefde ontdekt, die liefde, die ook alles begrijpen kan. O, niet alsof dat „begrijpen" synoniem ware met „de zaak blauw-blauw laten". Verre vandaar. Tenslotte hebben de jonge menschen voor opvoeders die nooit straffen ook weer geen respect. Zij erkennen in hun eigen beseffen reeds het gezag in zijn bindend en dwingend karakter, en wanneer de drager van het gezag den aard van het gezag verloochent, verliest hij het respect. Maar anderzijds is er toch ook weer dit, dat de jonge mensch in het onbegrepen geregeerd worden iets voelt van de onmacht van den opvoeder om hem te begrijpen; iets van een tekort alsoo; iets van onrecht ook. Want ze staan werkelijk dikwijls tegenover de wet en het gezag, tegenover de orde en het recht anders, dan de opvoeder denkt, indien hij hen niet recht goed verstaat. Gevolg daarvan is dan, dat het gezag, soms ook het „Gezag", komt op een wijze, die toch onrecht doet aan het jonge mensch, op

een wijze, die het jonge mensch innerlijk een tegenstelling doet ervaren tusschen het gezag van het Recht en het gezag van den opvoeder. Juist in het begrijpen toch ligt de eenige mogelijkheid om recht en liefde tegelijk in hun volle gezag te laten gelden. Zonder dat komt er een scheve verhouding tusschen die twee — maar daarmee tegelijkertijd ook tusschen ouders en kind.

Het begrijpen van het kind kan de ouders en opvoeders ook nog op andere manier bewaren voor een onbillijke wijze van optreden. Het kan hen bewaren voor een spelen met hun eigen gezag, door hun gezag op te hangen aan den kapstok van den „dooddoener". En met „dooddoeners" doen we het gezag „den dood" ook.

Opvoeders moeten nimmer vergeten, dat het gezag hun niet gegeven is om er achter weg te kruipen.

Ze moeten nooit denken, dat ze de beschikking hebben over allerlei termen en uitdrukkingen, over allerlei uitspraken en teksten, over het gezag van de Schrift en de belijdenis, opdat 't hun gemakkelijk gemaakt zou worden.

Er is wel eens een sterke neiging, te doen, alsof dit het geval ware. Hoe dikwijls gebeurt het niet, dat jonge menschen komen met hun vragen, hun moeiten, hun strijd, soms ook met hun twijfel of hun zonde, zonder dat de opvoeder weet, hoe hij nu zulk een geval moet aanpakken. Hij schrikt misschien wel 'n oogenblik van den afgrond in welken hij 't jonge mensch ziet afghijden. Die schrik gevoelt hij zijn niet-dadelijk zien, wat het nu eigenlijk is, dat hij hier te zien krijgt, maken dan dat de opvoeder, wiens gezag op dit oogenblik zoo hoog staat, en die op dit moment het Gezag Gods zoo heerlijk in 't leven van het jonge mensch zijn invloed kon geven, met zijn gezag en met Gods gezag spelen gaat.

„Hoe dan?" zal men vragen — „waarom staat dit gezag van den opvoeder op zulk een moment zoo hoog, en waarom kan Gods Gezag op zulk een oogenblik zooveel invloed krijgen?"

Wel — in zulk een moment doorleeft het kind, het jonge mensch een kritiek oogenblik, kritieke dagen misschien wel. Er is spanning in zijn ziel. Hij wacht de oplossing. Van zijn opvoeder. En dat hij komt met de kwestie, waar 't om gaat, tot dezen, bewijst, dat hij vertrouwen in hem heeft. Wordt nu de spanning opgeheven of verminderd, komt er licht in de duisternis, zal zijn herinnering laten steeds de hulp, die hij ontving, binden kunnen aan zijn opvoeder en het gezag, dat hij bracht en handhaafde, — dan zal daardoor in het leven van dat jonge mensch, dat gezag sterker geworden zijn; dan is hij een ervaring rijker geworden, waaruit het gebleken is, dat het gezag van den opvoeder helpende en leidende autoriteit beteekent; bovenal zal hij geleerd hebben te verstaan, dat het goed is, zich te stellen met gewillige ziel onder de Autoriteit van Hem, die juist omdat Hij Gezag heeft, ons helpen kan.

In zulk een moment moet de opvoeder dan ook, juist terwille van zijn opvoedende taak, terwille van het recht van het gezag, dat hij heeft en verlegenwoordigt, nimmer voorzichtig zijn.

Hij spreke niet te vroeg; niet vóór zijn beurt; niet vóór hij weet, dat hij begrepen heeft het jonge mensch; hij vrage; late hem uitpraten; late hem zijn ziel open leggen; en dan kome hij, met liefde en voorzichtigheid, om tegenover de macht van strijd, dwaling, zonde of twijfel, met kalmte en rust te poneeren wat aan tegenwicht aan vertroosting, aan rust, aan hulp geboden wordt door Hem, die met Zijn Gezag spreekt in de oplossing der vragen, en in den eisch, dat wij ons aan het gezag van Zijn Woord zullen onderwerpen. En dan heeft de opvoeder te toonen, dat datgene, wat hij zegt, ook door zijn eigen leven is bevestigd. Dat hij beleefd heeft de waarachtigheid van 't woord, dat hij spreekt.

Licht komt de opvoeder er toe in een oogenblik, waarin hij zich niet al te rustig voelt en niet al

te zeker, plotseling een „dik woord" te zeggen. Hoe dikwijls werden jonge menschen niet eenvoudig naar huis gestuurd met de opmerking: „jongens 't is zonde, zóó te denken; als je niet bekeerd wordt ga je voor eeuwig verloren". Nu is het in de ergste gevallen echter juist zóó, dat het jongemensch juist zit met die kwestie van het „verloren gaan" en het „bekeerd" worden. Daarontrent heeft hij vragen en twijfel, die weer allerlei uitingen van strijd mogelijk maken. Denkt ge nu niet, dat er onnoemelijke schade gedaan wordt aan den eerbied, dien het jonge mensch, juist in geestelijke zaken, voor zijn opvoeder hebben moet, wanneer deze zóó speelt met zijn eigen gezag en met het gezag der Heilige Dingen, over welke hij spreekt?

Immers het jonge mensch verwacht opheffing en hij krijgt een slag. En het maakt op hem den indruk van „afmakery" in dubbelen zin.

De opvoeder „maakt" zich van de kwestie „af". En het jonge mensch wordt geestelijk even „afgemaakt".

Ieder zal verstaan, dat hier nog veel andere vragen en kwesties liggen.

Terwille van de beperking, in verband met de ruimte in ons blad, wijzen we nog slechts op een tweetal punten.

In de eerste plaats herinneren we er aan, dat het nieuwere psychologisch onderzoek van het wilsleven ons heeft geleerd, dat het voor het willen van het grootste belang is, dat tweemaal geschiede. In de eerste plaats moet er een duidelijke, scherp omlijnde voorstelling zijn van hetgeen men wil. Door deze scherp omlijnde voorstelling wordt het richten van den wil op zijn object ongemeen vergemakkelijkt.

Daarnaast werkt de beslistheid van willen; het „ik wil per sé" weer mede om hetgeen gewild wordt duidelijk te maken.

Er moet dus naast de scherpe omschrijving van datgene, waarop de wil zich richt, ook een aansporing zijn om zeer beslist den wil te richten.

Dat laatste nu ontbrak bij de opvoeding meestal minder dan het eerste. Voor de handhaving van het gezag, voor het beslist zich richten van den wil, is evenwel dat eerste absoluut noodig.

Dat wil dus zeggen, dat de opvoeder kort, bondig en klaar zegge wat er gebeuren moet. Niet een lange preek houden. Niet een woordenstroom gebruiken, maar kort en krachtig zeggen waar 't op staat. Daartoe is alzoo noodig, dat de opvoeder ook zelve een klare voorstelling hebbe van 'tgeen behoort te geschieden.

In de tweede plaats vergete men toch bij de handhaving van 't gezag als opvoeders het gebed niet. We vragen ons wel eens af, of er niet onze kinderen en onze jonge menschen niet te weinig gebeden wordt.

Opvoeders, die zelve de kracht der zonde in eigen leven erkennen, kunnen toch niet nalaten, de genade Gods in Christus af te smeeken?

Maar welk een machtigen indruk moet het op kinderen en jonge menschen maken, wanneer ze meegenomen worden voor het aangezicht van den hoogen en heiligen God en wanneer daar opvoeder en kind samen buigen!

Dat wekt ootmoed.

Dat brengt eerbied.

Dat laat het kind beleven, dat Gods gezag groot is, eeuwig groot.

En... dan... we gelooven toch ook, dat onze God een hoorder der gebeden is?

En dat Hij ook het gebed in de opvoeding hoort!

J. W.

UIT DE SCHRIFT.

Opstandingsleven en alledaagsch leven.

Jezus dan zelds tot hen: Kinderken! hebt gij niet eenige toespits? Zij antwoordden Hem: neen. Joh. 21:5.

Opstandingsleven is eeuwig leven.

Eeuwig leven, dat door u, mijn ziel, moet worden geleid in den tijd.

Eeuwig leven niet in den vagen zin van aangeraken zijn door het eeuwige, in het bewustzijn van onvergankelijkheid.

Want daar heeft tegenwoordig ook de wereltemensch den mond vol van.

Maar leven, werkelijk leven, dat gewonnen is op den eeuwigen dood, uit Hem, die is de Opstanding en het Leven.

Velen hebben het zich als ideaal gesteld: „eeuwig te worden in elk oogenblik“.

En zij voelden, hoe onbereikbaar dat was.

Doch uw ideaal, mijn ziel, hangt nog oneindig hooger.

Niet het neutraal-eeuwige, maar het eeuwige, dat gewekt wordt door Jezus' verriggenis, behoort zich in uw leven van iederen dag te belichamen.

Moet dat niet onbereikbaar dan onbereikbaar heeten?

Zie het aan de discipelen in de dagen tusschen Paschen en Hemelvaart.

Het besluit van Petrus „Ik ga visschen“ was voor hen het sein om zich weer te schikken in den gang van het alledaagsche leven.

En al spoedig gingen zij er geheel in op.

Toen Jezus van den oever hun vriendelijk toeriep of ze niet iets voor hem te eten hadden, gaven zij een kort antwoord.

Een enkel: „neen“.

Een verdere aanspraak b.v. „Heer“ kon er bij hen niet meer af.

Eenige uitleg, waarom zij Hem niets konden voorzetten, kon niet lijden.

Mogelijk zagen zij niet eens naar Hem op, maar bleven doorwerken.

Zij toonden zich door Zijn vraag geprikkeld.

Zij waren zóo teleurgesteld, dat zij voor Hem geen goed woord over hadden.

Zij vonden Hem lastig.

En van lastige menschen kan men zich het best ontslaan door niets of zoo weinig mogelijk tegen hen te zeggen.

Zij verkeerden zóo onder den druk van het alledaagsche leven, dat zelfs hun humeur er onder leed.

Zijn dat nu de groote Opstandingsgetuigen?

Zijn dat nu de toonbeelden van opstandingsleven?

O zeker, zij wisten niet, dat het de Heere was. Maar daarmee zijn zij niet verontschuldigd.

Als het opstandingsleven door hun ziel was vastgehouden, zou het alledaagsche leven, hoezeer het hun tegen was, hen niet kregelich kunnen maken.

Als het opstandingsleven hun alledaagsch leven beheerscht had, zouden zij elk oogenblik aan Jezus hebben gedacht en zij zouden bij het vernemen van die stem aan den oever aanstonds bij zichzelf hebben overlegd: zou dat ook de Heere kunnen zijn.

Hun ziel was op hun Heiland niet ingesteld. Dat was hun fout.

Neen, dat was hun zonde.

Hoe dikwijls bedrijft gij, o ziel, niet diezelfde zonde?

Jezus vraagt nog steeds iets van de ophengst van uw arbeid.

Sterker, Hij vraagt heel uw arbeid.

Niet enkele vischjes, maar de geheele vangst. Doch gij, gij wordt zóo door het alledaagsche leven opgeslokt, dat gij die vraag niet eens hoort, nog minder, zij het dan ook onwellevend, beantwoordt.

Gij rekent niet op Jezus aan den oever.

Des Zondags misschien een weinig.

In tijden van geestelijke hoogspanning meer.

Maar in uw alledaagsche leven niet.

Gij zijt niet voortdurend ingesteld op Christus. Daarom komt in uw alledaagsch leven uw opstandingsleven niet uit.

Daarom leidt gij eigenlijk een dubbel leven.

Een leven met Christus en een leven zonder Christus.

En uw leven zonder Christus telt helaas de meeste dagen.

Is het niet bedroevend?

Is het niet om te klagen: „Ik ellendig mensch“?

Doch met klagen zijt gij er niet.

Gij moet leeren grijpen naar het opstandingsleven in uw alledaagsch leven, in het geloof, dat gij door Christus Jezus daartoe ook gegrepen zijt.

Gij moet gedurig van uw werk op naar den anderen oever zien.

Naar de overzijde van den levensoceaan.

Naar de hemelsche kust.

Daar staat hij.

Zijn oog rust op u.

Zijn stem bereikt u: mijn kind, is er in uw arbeid ook iets voor Mij?

En gij bekennt: niets, mijn Jezus, dan wat Gij zelf er in hebt gelegd.

Binnen in u popelt het: het is de Heere!

Gij zoudt zóo uit uw werk naar Hem toe willen.

Zie, dat is opstandingsleven in het alledaagsche leven!

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

Rapport inzake het Vrouwenkiesrecht.

1.

De eersteling van den rapportenroost is thans binnengehaald.

Het pièce de résistance (voornaamste gerecht) zal deze wel niet uitmaken op het Synodale menu.

Toch is het zeker niet overbodig hiernaan van te voren reeds eenige aandacht te wijden.

In eerste instantie behooren dat natuurlijk onze kerkeraden en verdere kerkelijke vergaderingen te doen.

Zal evenwel deze zaak de belangstelling van al onze kerken hebben en niet alleen van onze kerkeraden, dan mag het niet nagelaten ook de gemeentelieden hierover in te lichten.

Onze pers heeft hier een taak te vervullen.

Onlangs beluisterden we een stem, welke deed hooren, dat men de kerkelijke zaken eigenlijk maar aan de kerkelijke vergaderingen moest overlaten en dat de pers er zich niet in mengen moest.

Dit gaat echter uit van een verkeerd principe. De beslissing ligt natuurlijk in handen der kerkelijke vergaderingen.

Daaraan mag niet worden getornd.

Maar men vervalt tot klerikalisme, indien men de gemeente er het liefst maar buiten wil laten.

Zal de verhouding tusschen kerkeraad en gemeente zijn, gelijk die behoort, dan behoort de laatste zoo goed mogelijk op de hoogte te worden gesteld.

Op welke manier kan dit beter geschieden dan door de pers?

Het geldt hier geen tuchtzaak, maar een kwestie, waarbij ieder geïnteresseerd is.

Zelfs al zou uit de gemeente en door de pers eens een woord van advies worden gesproken, zoo zullen de kerken wel doen hier naar te luisteren.

Het met een gebaar van „gij hebt geen recht van meespreken“ op zij te schuiven, zou niet getuigen van wijs beleid noch van een doordrenkt zijn met den Geest der Gereformeerde kerkrechtelijke beginselen.

Niets werkt zóo schadelijk, als de gemeente in den hoek der onmondigen te interneren.

Wij meenden deze opmerking even heel in het algemeen te moeten maken en niet speciaal in verband met dit rapport.

Doch wat in het algemeen geldt, geldt toch ook van dit speciale geval.

Evenals van alle speciale punten, welke op het agendum der Synode van Groningen zullen voorkomen.

Die Synode zal moeten leven in het hart van alle leden onzer kerken, zal er van haar kracht uitgaan.

Wat nu het rapport inzake het Vrouwenkiesrecht aangaat, dit is niet, gelijk met vroegere rapporten wel geschiedde, in den handel gebracht — althans, daarvan lizen we niets.

Dit laat zich alleszins begrijpen, want het zou waarschijnlijk geen groot debiet hebben.

Men kan niet beweren, dat deze kwestie in onze kerken brandend is.

Indertijd stelde de kerk van Zandvoort haar als hoogst urgent voor.

Maar de warmste verdedigers uit die kerk staan thans buiten het kerkverband.

Het is zeer de vraag of uit de huidige konstellatie onzer kerken dit punt wel aan de orde zou worden gesteld.

Hiermee spreken wij ons over het belangrijke der kwestie zelf niet uit.

Wij konstateeren alleen.

Is dan dit rapport niet op de boekenmarkt geworpen, er staat toch ook geen verbod in, zooals vroeger eenmaal is voorgekomen, dat er niets uit mag worden overgenomen.

De stok van het auteursrecht is niet achter de deur gezet.

Daarom zullen wij de vrijheid nemen er uit te citeeren, wat, naar ons oordeel, voor een goede voorlichting noodzakelijk is.

Het rapport bestaat eigenlijk uit twee deelen. Of liever: men vindt hier bijeen een rapport en een memorie.

Er bestond n.l. tusschen de leden der rapporterende commissie geen eenstemmigheid.

Het eigenlijke Rapport is ingediend door vier leden, n.l. Prof. Dr H. Bouwman, Dr T. Ferwerda, Prof. Dr H. H. Kuyper en Dr M. Meijering.

Maar het wordt op den voet gevolgd door een Memorie van Dr C. Lindeboom.

Voor ditmaal bepalen we ons tot het Rapport.

De Commissie had een dubbele opdracht.

Zij moest om het korthedshalve zoo te noemen een principieel en een praktisch onderzoek instellen.

Het principieele onderzoek liep hierover: of het toekennen van het kiesrecht aan de vrouw in de kerk naar Gods Woord geoorloofd is.

De Commissie stelde zich daarbij drie vragen: „1. Wat het Nieuwe Testament ons leert aangaande de wijze, waarop de verkiezing der ambts-

dragers in de Apostolische gemeente plaats vond; 2. welke positie de apostelen aan de vrouw toekennen in het gemeentelieven; 3. welke conclusies hieruit te trekken zijn ten opzichte van het medestemmen der vrouw bij de verkiezing.“

Als direkte gegevens uit het Nieuwe Testament komen volgens de Deputaten alleen in aanmerking Hand. 1:15—26 en Hand. 6:1—6. Zij zijn van oordeel, dat er „moeilijk twijfel over (kan) bestaan, dat de vrouwen aan deze verkiezing niet hebben meegewerkt“. Zij gronden dit voor een deel hierop, dat de beste handschriften in Hand. 1:15 de lezing broeders in plaats van discipelen hebben. Daaruit zou dan volgen, dat de Apostelen voor de verkiezing van een nieuwen Apostel, alleen de mannen hebben samgeroepen. Doch ook, indien men de lezing „discipelen“ zou handhaven, zou uit de aanspraak van Petrus in vers 16: „Mannen broeders, bliken, dat alleen de mannen aan dit verkiezingswerk hebben deelgenomen. Hetzelfde geldt dan van Hand. 6. Immers zegt Petrus in vers 3: „Ziet dan om, gij broeders, naar zeven mannen uit u“. Dat in de aanspraak „broeders“ of „Mannen broeders“ de „zusters“ zouden zijn inbegrepen, ontkennen de Deputaten. Dit zou wel het geval zijn in de brieven, maar niet in deze historische verhalen. Voor een en ander beroepen zij zich op Zalm.

Dit achten de Deputaten ook geheel in overeenstemming met de positie, welke de Apostelen aan de vrouw in het gemeentelieven toekennen. Wel is er blijkens Gal. 3:28 geen onderscheid tusschen man en vrouw wat het deelhebben aan de heilsgoederen van Christus betreft. Maar verder gaat de gelijkheid niet. Paulus heeft juist den strijd aangebonden tegen de emancipatiezucht van die dagen, krachtens scheppingsorde is de man het hoofd der vrouw (1 Cor. 11:3, 9) en deze scheppingsorde is door Christus' komst niet te niet gedaan. Niet alleen behooren de getrouwde vrouwen aan haar eigen mannen onderdanig te zijn (Ef. 5:22; Col. 3:18; Titus 2:5 en 1 Petrus 3:1) „maar uit deze scheppingsorde vloei ook voort, dat de vrouw in het algemeen, zelfs afgedacht van haar gehuwden staat, niet over den man heerschen mag, of als gelijke zich naast hem plaatsen, maar een ondergeschikte positie moet innemen“. In de samenkomsten der gemeente mocht de vrouw den sluier, een teeken, dat ze onder de macht van den man stond, niet afleggen (1 Cor. 11:10), niet profeetieren of publiek vragen stellen, maar ze moest zwijgen (1 Cor. 14:34). In 1 Tim. 2:11—14 wordt het geven van onderricht aan de vrouw verboden, „omdat het de meerderheid onderstelt van hem, die het onderwijs geeft over hem, die het ontvangt. Het werk van de vrouw is dat der dienende liefde“. „In dat opzicht kan nog veel meer worden gedaan om deze roeping der vrouw tot rijker ontplooiing te brengen in ons kerkelijk leven, niet alleen op het terrein der barmhartigheid, maar ook op dat van Zondagsschool, evangelisatie-arbeid enz.“ Evenwel mag daarbij nooit uit het oog verloren, dat zij dezen arbeid alleen mag verrichten als hulp van den man. Dat nu kan van het deelnemen der vrouw aan de verkiezing niet gezegd. Daardoor zou ze naast den man als zijn gelijke optreden. Zelfs zou zij over hem kunnen heerschen. Daarvoor wordt gewezen op Zwitserland. „In Zwitserland, waar in verschillende kerken het vrouwenstemrecht is ingevoerd, is dit reeds gebleken; bij de stemming bleven de mannen thuis en kwamen de vrouwen in grooten getale op; de beslissing bij de beroeping van een predikant en de verkiezing der kerkeradsliden werd aldus door de vrouwen gegeven.“

Uit dit alles trekken Deputaten dan de conclusie:

„Nu is het zeker waar, dat een uitdrukkelijk verbod aan de vrouw om mede te stemmen in de Heilige Schrift niet gevonden wordt, zooals dit wel geschiedt ten opzichte van het leeren en regereen, maar al kan daarom niet gezegd worden, dat het verlenen van het stemrecht aan de vrouw met een stellige nitspraak van Gods Woord in strijd is, toch meenen deputaten als conclusie van hun onderzoek naar wat de Heilige Schrift ons leert wel te mogen uitspreken:

1. dat van een Goddelijk recht of roeping der vrouw om aan de verkiezing deel te nemen uit de Heilige Schrift niets blijkt;

2. dat, voorzover de Heilige Schrift ons mededeelingen geeft aangaande de medewerking der gemeentelieden bij de verkiezing der ambtsdragers, blijkt, dat de Apostelen daartoe alleen de mannen hebben opgeroepen;

3. dat de aanwijzingen, die de Heilige Schrift ons geeft aangaande de plaats en de taak der vrouw in het midden der gemeente, en waarbij door den Apostel zoo sterk de nadruk wordt gelegd op de orde, bij de schepping ingesteld voor de verhouding van man en vrouw, eer pleiten tegen dan voor het toekennen van het stemrecht aan de vrouw, omdat de vrouw daarbij als gelijke van den man optreedt en haar stem zelfs de beslissing zou kunnen geven;

4. dat deputaten daarom oordeelen, dat onze Gereformeerde Kerken den veiligsten weg hebben gekozen, door zich te houden aan het voorbeeld door de Apostelen bij de verkiezing der ambtsdragers gegeven en het stemrecht alleen aan de mannen toe te kennen“.

Daarmee hebben dan Deputaten aan het eerste, het principieele deel van hun opdracht voldaan.

Nu komen zij tot het meer praktische deel.

waarbij te
het kiesre
baud me
schelijk
stand d
Het lijkt
antwoord

„Te m
rechtig
standig
vrouwe
zelfs no
leend. Z
de taak
onderz
standi
vrouwe
of uits
thans, e
stroomin
noemt, t
zooel vo
kerkelijk
treden e
onzen tij
Gods Wo
man en v
nantie, d
taten alle
de misst
vrouw on
haar toek
niet alles
veroorde
sluiten vo
len, waar
heeft de k
den schijn
algemeen
of aan de
mag niet
zulke onhe
niedring
kiesrecht
zouden de
maken, di
zou word
Woord ing
dit aan. A
op zich ze
geen Godd
tel het afle
wen beslis
deze eman
wel reeds
is, dien m
ging, bew
recht in
vrouw, eve
baar zijn.
uitdrukke
geschreven
zelf nog n
beginnel, i
Christus n
kerk heeft
voor de vro
wel, dat de
kiesrecht i
verkiezba
toch heeft
op een w
Hier geldt
gen ons ge
len en zelf
wanneer ge
ders op ee
Cor. 10:2
oordeel z
tijdsomsta
onchristelij
het vrouwe
Hietgeve
wel gedaan
kiesrecht
geestel
juist, dan
pen zijn, d
ten medest
en daarmee
geestelijken
dat de vro
gelegd dan
trouwer va
taten daan
uitspreken
zichtig wez
volkerker
waar de gi
en de man
nig bekom
kelijke stem
al bij de ve
al zou de
verkeeren.
rechtvaard
gelden v
waarheid v
van Gods
juist, dat d
harte wor
man, dan z
den afgele
predikant
toebefrouw
kunnen wo
hebben de
en van dez
ook niet uit
Catechismu
van God en
wijzer moel